

STANOWISKO WOJEWÓDZKIEJ RADY ZATRUDNIENIA W POZNANIU

podjęte na posiedzeniu w dniu 26 września 2006 r.

w sprawie: podjęcia działań legislacyjnych mających na celu zmianę przepisów Ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jednolity z 1998 r., Dz. U. Nr 7, poz. 25 ze zm.).

Wojewódzka Rada Zatrudnienia stoi na stanowisku, iż należy podjąć działania legislacyjne mające na celu zmianę przepisów Ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jednolity z 1998 r., Dz. U. Nr 7, poz. 25 ze zm.).

W odniesieniu do podjęcia działań legislacyjnych mających na celu zmianę przepisów Ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, Wojewódzka Rada Zatrudnienia w Poznaniu proponuje zmiany w przepisach powołanej ustawy, które polegać powinny na usunięciu zapisu art. 5a, który umożliwia rolnikowi lub domownikowi, podleganie ubezpieczeniu na warunkach określonych w ww. ustawie także w okresie prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej lub współpracy przy prowadzeniu tej działalności.

Pewnym ograniczeniem stosowania tego przepisu jest konieczność spełnienia przez rolnika następujących dodatkowych warunków:

- 1) wymóg podlegania ubezpieczeniu dla rolników nieprzerwanie przez okres co najmniej 3 lat,
- 2) złożenie oświadczenia o kontynuowaniu tego ubezpieczenia w terminie 14 dni od dnia rozpoczęcia wykonywania pozarolniczej działalności gospodarczej lub współpracy przy tej działalności,
- 3) rolnik nadal prowadzi działalność rolniczą lub stale pracuje w gospodarstwie rolnym, obejmującym obszar użytków rolnych powyżej 1 ha przeliczeniowego, lub w dziale specjalnym,
- 4) rolnik nie jest pracownikiem i nie pozostaje w stosunku służbowym,
- 5) osoba ta nie ma ustalonego prawa do emerytury lub renty albo do świadczeń z ubezpieczeń społecznych,
- 6) kwota należnego podatku dochodowego za poprzedni rok podatkowy od przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej nie przekracza kwoty 2.528 zł. (jest to kwota z 2004 r., natomiast w 2005 r. wynosi ona 2.604 zł).

W odniesieniu do podjęcia działań legislacyjnych mających na celu zmianę przepisów Ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, Wojewódzka Rada Zatrudnienia w Poznaniu zauważa, że dotychczasowe rozwiązanie legislacyjne w zakresie ubezpieczeń społecznych ewidentnie uprzywilejowuje osoby podlegające ubezpieczeniom społecznym rolników, chociaż osoby te prowadzą często dokładnie tę samą działalność gospodarczą co przedsiębiorcy objęci powszechnym ubezpieczeniem społecznym.

Ograniczenie przyjęte w art. 5a pkt 6, które uzależnia możliwość podlegania przepisom ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników od nie przekroczenia kwoty 2.604 zł należnego podatku dochodowego za poprzedni rok podatkowy od przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej, nie jest rozwiązaniem wystarczającym, bowiem wśród podmiotów gospodarczych funkcjonujących na polskim rynku, znacząca część takich drobnych przedsiębiorców nie przekracza rocznie kwoty 2.604 zł należnego podatku dochodowego, a pomimo to osoby takie zobowiązane są do płacenia składek na ubezpieczenia społeczne według ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887 ze zm.).

W odniesieniu do podjęcia działań legislacyjnych mających na celu zmianę przepisów Ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, Wojewódzka Rada Zatrudnienia w Poznaniu zauważa narastającą wśród przedsiębiorców tendencję do korzystania z możliwości, które przewidują przepisy ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, tak aby zmniejszyć obciążenia publicznoprawne, co staje się możliwe po nabyciu statusu rolnika.

Zjawisko to powoduje uszczuplenie pieniędzy pozostających do dyspozycji ZUS oraz prowadzi do wyłączenia z powszechnego systemu ubezpieczeń społecznych kolejnych grup ludności, pomimo że w ostatnich latach gwałtownie narasta liczba świadczeniobiorców, a związane z tym obciążenia dla malejącej grupy płatników składek są coraz większe i spowalniają wzrost gospodarczy.

Sytuacja ta przyczynia się do niezdrowej konkurencji na rynku świadczonych usług przez zakłady rzemieślnicze (podmioty gospodarcze) pomiędzy płacącymi ZUS, a płacącymi KRUS.

UZASADNIENIE

Ograniczenia zawarte w art. 5a Ustawy nie wpływają jednakże na ocenę dotychczas obowiązujących przepisów ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, które niezgodne są chociażby z art. 32 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej – Ustawa z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. 1997 Nr 78, poz. 483 ze zm.). Zgodnie z powołanym przepisem Konstytucji wszyscy obywatele są wobec prawa równi. Wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne. Nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny.

Trudno uznać, aby uprzywilejowanie rolników prowadzących działalność gospodarczą, dało się pogodzić z wymaganą przez Konstytucję równością traktowania przez władze publiczne, skoro od jednych podmiotów gospodarczych pobiera się miesięczną składkę w kwocie 724,87 zł na ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe) oraz na ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy, podczas gdy inni przedsiębiorcy, korzystający jednocześnie ze statusu rolnika, płacą kwartalną składkę w wysokości 502,00 zł (podwójna składka na ubezpieczenie emerytalno – rentowe w wysokości 179,00 zł plus na ubezpieczenie wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie w wysokości 72,00 zł).

Takie zróżnicowanie w wysokości obciążeń publicznoprawnych powoduje tym samym dyskryminację przedsiębiorców objętych Ustawą z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887 ze zm.). Zgodnie art. 2a powołanej ustawy jako podstawę obowiązujących w RP ubezpieczeń społecznych ustawodawca przyjął zasadę równego traktowania ubezpieczonych. Powołany przepis wyraźnie stanowi, że ustawa stoi na gruncie równego traktowania wszystkich ubezpieczonych bez względu na płeć, stan cywilny, stan rodzinny. Zasada równego traktowania dotyczy w szczególności:

- 1) warunków objęcia systemem ubezpieczeń społecznych,
- 2) obowiązku opłacania i obliczania wysokości składek na ubezpieczenie społeczne,
- 3) obliczania wysokości świadczeń,
- 4) okresu wypłaty świadczeń i zachowania prawa do świadczeń.

Trudno zgodzić się z poglądem, że wyłączenie z powszechnego systemu ubezpieczeń przedsiębiorców będących jednocześnie rolnikami, uwzględnia przewidzianą przez ustawodawcę zasadę równego traktowania ubezpieczonych.

Sytuacja taka, w ocenie Wojewódzkiej Rady Zatrudnienia w Poznaniu, prowadzi do poczucia niesprawiedliwości i nierównego traktowania, skłania jednocześnie część

przedsiębiorców do korzystania z możliwości uniknięcia płacenia wyższych składek na powszechne ubezpieczenia społeczne.

W ocenie WRZ, trudno wyeliminować tego typu zjawiska stwarzaniem jakiś kolejnych ograniczeń lub kar za „wyjście z powszechnego systemu ubezpieczeń”, bowiem część płatników składek znajduje zawsze możliwość legalnego zmniejszenia obciążeń.

Dlatego zasadne byłoby podjęcie działań legislacyjnych mających na celu zrównanie wysokości składek dla wszystkich podmiotów gospodarczych, niezależnie od tego czy są jednocześnie rolnikami oraz doprowadzenie do zmniejszenia obowiązkowych składek na ubezpieczenie społeczne dla wszystkich płatników składek.